



# KUOHUJEN PALUU

*Tulevaisuudenkuva Tammerkosken kuohujen vapauttamisesta*

Villi vyöhyke ry.  
Mieluisa-kollektiivi  
2014

## Johdanto

Tammerkosken virta on mahdollista palauttaa jälleen ryöppyväksi ja kuohuvaksi koskeksi. Tammerkosken suuri virtaama ja veden pinnan 18 metrin pudotus mahdollistavat koko matkalta mahtavana pauhaavan jylhän kosken.

Nykyisellään Tammerkoski ei oikeastaan ole edes koski, vaan teollisen tasaisesti virtaava joki, jossa on maisemaputous ja neljä voimalaitospatoa altaineen. Nykyisellään kuihdutettu koski on vain laimeasti virtaavan veden ja keinotekoisien, kuoliaaksi hillityn maisemaputouksen muodostama muisto menneestä. Mielikuvissamme koski virtaa vuolaana, mutta nuo mielikuvat eivät vastaa nykyistä todellisuutta. Esimerkiksi altaat Hämeensillan molemmin puolen näyttävät elottomilta.

Tässä tulevaisuudenkuvassa ehdotamme, että Tammerkosken voimalaitospadot puretaan ala- ja keskijuoksulta. Koskenniskan sulkuportit yläjuoksulla sen sijaan säilytettäisiin pääosin sellaisenaan, jotta kosken säätelymahdollisuus säilyisi. Yläjuoksulle koskenniskaan rakennetaan tulvauomaan tai voimalaitoskanaviin kalatie ja mahdollistetaan jatkuva ohijuoksutus virtaavan

veden saamiseksi kosken yläjuoksulle. Lisäksi ehdotamme rakenteellisia muutoksia kosken uomaan.

Muutoksien jälkeen Tammerkoski muistuttaisi enemmän oikeaa koskea ja olisi paremmin kaupunkilaisten käytettävissä. Tulevaisuudenkuva lisää kosken merkitystä maisemalle, kaupunkilaisille ja luonnolle. Tulevaisuudenkuvassa kosken imago kehittyy maailmanlaajuisesti tunnetuksi maamerkiksi.

Luonnon villiinnyttäminen kaupunkikeskustoissa on osa nykyaikaista ja kansainvälistä kaupunkisuunnittelua. Siitä ovat esimerkkinä New Yorkin tärkeimmäksi matkailukohteeksi muodostunut The High Line sekä erilaiset rakennetut kosteikkopuistot useissa eri kaupungeissa. Tampereella on ensiluokkaiset edellytykset olla mukana tässä kehityksessä.



*Tampereen vanhassa vaakunassa  
(v. 1839–1960)  
Tammerkoski kuohui vuolaana*

## Rakenteelliset muutokset koskeen

Uusi ilme Tammerkoskelle saadaan muokkaamalla kosken nykyisiä rakenteita. Kosken ehostamisessa yhdistetään luonnollisia ja rakennettuja elementtejä. Luonnollisen muotoisten kivien ja lohkareiden lisäksi kosken pohjaa muokataan erilaisilla rakennetuilla ja mahdollisesti betonista valetuilla vallirakennelmilla. Vallirakennelmat sopivat erityisesti suvantopaikkojen ja hitaamman virtauksen alueille. Luonnolliset lohkareet sijoitetaan kiivaasti vaahtoaviin, jyrkemmän pudotuksen könkäisiin.

Tammerkosken kuohut vapautetaan purkamalla Sähkölaitoksen maisemaputous ja Takon kartonkitehtaan kaksi patoa. Finlaysonin ja Tampellan välinen uusi Palatsinraitin pato jäisi paikoilleen, koska kosken säätelymahdollisuus säilytetään.

Sähkölaitoksen ja Takon kartonkitehtaan patojen paikalle rakennetaan kuohuvat könkäät. Näissä kohdissa vedenpinnan pudotus on jyrkimmillään. Uusissa könkäissä vesi vaahtoa ja jyrisee. Kosken pohjalle sijoitetaan suuria kivilohkareita, jollaisia on myös luonnonkoskissa. Tammerkoskesta ei kuitenkaan ennallisteta täysin luonnontilaista, vaan se koostuu rakennetuista sekä luonnonmukaisista elementeistä.

Uuden Tammerkosken suurin köngäs rakennetaan nykyisen sähkölaitoksen padon eli vesiputouksen kohdalle. Nykyinen maisemaputous puretaan. Sen paikalle rakennetun könkään pudotus vastaa noin seitsemän metrin pudotusta. Silloin siitä muodostuu vaikuttavampi näky kuin yksikään luonnontilainen koski Suomessa. Tämä köngäs alkaisi mahdollisesti Satakunnan sillan ja Konsulinsaaren kohdalta riippuen siitä, miten sähkölaitoksen altaan pohjaa kehitetään.

Takon kartonkitehtaan pato sulkuportteineen kosken alajuoksulla on nykyisellään tukkoinen ja katkaisee virran maisemallisen jatkuvuuden Ratinan suvantoon. Hämeensillalta katsottuna vaikuttaa siltä, että koski päättyy Takon kohdalle. Kehräsaaren puolella padon takana näkymä on ruma ja seisova vesi usein roskaista. Tästä syystä Takon sulkuporttien kohdalle rakennetaan kaksi avointaköngästä, voimalaitosrakennuksen molemmille puolille. Ne tekevät Hämeensillalta etelään avautuvan maiseman vaikuttavaksi. Sulkuporttien poistaminen yhdistää koskimaiseman Ratinan suvantoon.

Sähkölaitoksen ja Takon kartonkitehtaan könkäiden välissä oleva kosken osa jätetään loivaksi ja pitkäksi koskeksi. Siltä osin kosken pohjaan siirretään lohkareita aiheuttamaan kuohuja koko matkalle. Siten tunnelma Hämeensillalla muodostuu henkeäsalpaavaksi.

Pääuoman sivuun, kosken altaiden leveämpiin itäosiin, Koskipuiston kohdalle, rakennetaan viipyilevän pudotuksen suvantopaikkoja. Leveät poikittaiset, patomaiset vallit sopivat portaittaiseen pinnan pudotukseen ja rauhallisemman virtauksen kohtiin. Suvantopaikoille rakennetaan kaupunkilaisille avoimia oleilu- ja kävelytasanteita. Suvantopaikat tasanteineen rakennetaan Hämeensillan molemmin puolin. Tulvatilanteessa vesi ohjataan ainoastaan kuohuvan veden puolelle, jolloin rauhallisen veden puoli säilyy kaikissa tilanteissa turvallisena kaupunkilaisille.

Palatsinraitin sillan kaksi voimalaitoskanavaa ja tulvauoma säilytetään sellaisinaan, koska kosken säätelymahdollisuus tulee säilyttää. Siten yläjuoksulla koski voidaan pitää mahdollisesti supistetussa energiantuotannossa. Vettä ryhdytään kuitenkin juoksettamaan nykyisten sulkuporttien ohi, koska nykyisellään kuiva tulvauoma pilaa Palatsinraitin sillalta keskustan suuntaan avautuvan jylhän ja kanjonimaisen koskimaiseman. Lisäksi yläjuoksulle Palatsinraitin sillan kohdalle rakennetaan kalatie. Kalatie voidaan rakentaa esimerkiksi Palatsinraitin padon tulvauomaan tai mahdollisesti Finlaysonin tai Tampellan voimalaitoskanaviin.

*Kosken säätelymahdollisuus säilyy koskenniskan padolla. Padon yhteyteen rakennetaan koskimelonnin ja melontakilpailujen lähtötasanne.*

*Kosken pohjaa kohennetaan ja kivillä ja kivirakenteilla. Muodot jakavat koskea eri luonteisiin osiin.*

*Maisemaputous puretaan. Tilalle rakennetaan suuri köngäs, jossa on rakenteilla erotettu kuohuvampi puoli ja loivemmin porrastuva, rauhallisempi puoli.*

*Takon voimalaitoksen pohjoisreunalle rakennetaan tasanne ravintolalle ja terassille.*

*Kosken pohjaa kohennetaan kivillä ja kivirakenteilla.*

*Kalaportaat tai kalatie keskiuomaan tai voimalaitoskanaviin.*

*Tampellan eteen suvantoon rakennetaan oleskelutasanne. Kiivaampi virta ohjataan kulkemaan Konsulinsaaren ja Finlaysonin välistä.*

*Koko kosken ympäri rakennetaan yhtenäinen jalankulkureitti, joka kulkee välillä rakennuksen seinää pitkin lipalla, välillä tunnelissa sillan ali, välillä puistossa.*

*Sillat kosken yli säilyvät ennallaan*

*Takon padon molemmat sulkuportit poistetaan. Tilalle rakennetaan könkäät.*

## Vaikutukset sähköntuotantoon

Kosken patoamiseen oli 1900-luvun alkupuoliskolla hyvät syyt, mutta nykyään kosken sähköntuotannollinen merkitys on pienimuotoista. Tammerkoskessa on neljä eri sähköntuotantoon tarkoitettua voimalaitosta. Tampereen Energiantuotanto Oy omistaa Tammerkoskesta kolme tuotantolaitosta ja Koskivoima Oy:n omistuksessa oleva Alakoski Oy omistaa yhden tuotantolaitoksen Takon kartonkitehtaan kohdalla.

Voimalaitoksien pudotuskorkeudet ja nimellistehot ovat:

**Tampellan voimalaitos:**

pudotuskorkeus noin 7,0 m  
nimellisteho 3,3 MW

**Finlaysonin voimalaitos:**

pudotuskorkeus noin 7,0 m  
nimellisteho 4,1 MW

**Keskikosken voimalaitos:**

pudotuskorkeus noin 7,5 m  
nimellisteho 8,4 MW

**Alakosken voimalaitos:**

pudotuskorkeus noin 3,5 m,  
nimellisteho 3,9 MW.

Tammerkosken kokonaispudotuskorkeus on noin 18 metriä, josta Tampereen Energiantuotannon kokonaisteho on noin 14 MW.

Tammerkosken kuohujen vapauttaminen myötä menetettäisiin keskikosken ja alakosken voimalaitoksien käyttö sähköntuotantoon. Tampellan ja Finlaysonin voimalaitokset tai toinen niistä voitaisiin pitää mahdollisesti alennetussa sähköntuotannossa riippuen siitä, miten tuleva kalatie ja jatkuva ohijuoksutus suunnitellaan.

Näkemyksemme mukaan sähköntuotanto ei sovi vilkkaan keskusta-alueen ydintoimintoihin, vaan koskea kannattaa kehittää sopivammaksi osaksi kaupungin nykyistä elämää. Vapautetun kosken monipuoliset hyödyt ovat suuremmat kuin sähköntuotannosta saatava energia.

## Kosken säätelymahdollisuuden säilyttäminen

Tammerkosken osittainen tehtävä Kokemäen vesistössä on Näsijärven pinnan säätely. Pinnan säätelyn takia kosken vettä ei voida nykyään aina juoksuttaa turbiinien läpi keväisin, jotta pyritään estämään muun muassa Porin Kalaholman talojen kellarien vesivahingot Kokemäenjoen alaosien tulvimisen takia. Tästä syystä yläjuoksun sulkuportit koskenniskalla säilytetään. Niiden avulla voidaan säädellä Näsijärven pintaa ja Kokemäen vesistön virtaamaa turvallisuussyistä. Lisäksi kosken virtaama pitää pystyä pysäyttämään mahdollisten kosken ja sen rakenteisiin liittyvien kunnostustöiden tai onnettomuuksien varalta.

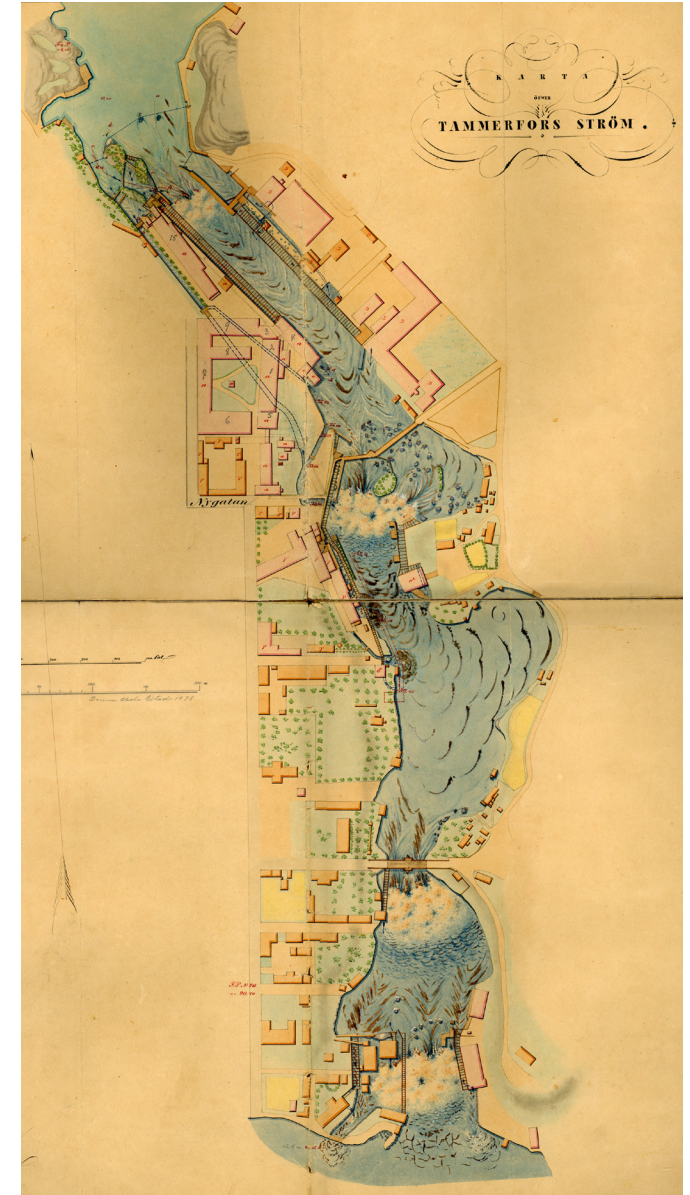


*Säilytettävät koskenniskan sulkuportit*

## Historiallisia kuvia koskesta



Piirros Tammerkoskesta vuodelta 1839. (Tekijä: Barthélemy Lauvergne)



Tammerkosken kartta vuodelta 1839. Tuolloin osa koskesta oli vielä rakentamatta ja kuvassa ilmenee alkuperäisten könkäiden ja kosken kiivaimpien kuohujen paikkoja. Ne ovat samoilla kohdilla kuin nykyiset voimalaitospadot. (Kuvaaja: Teuvo Mäkinen)

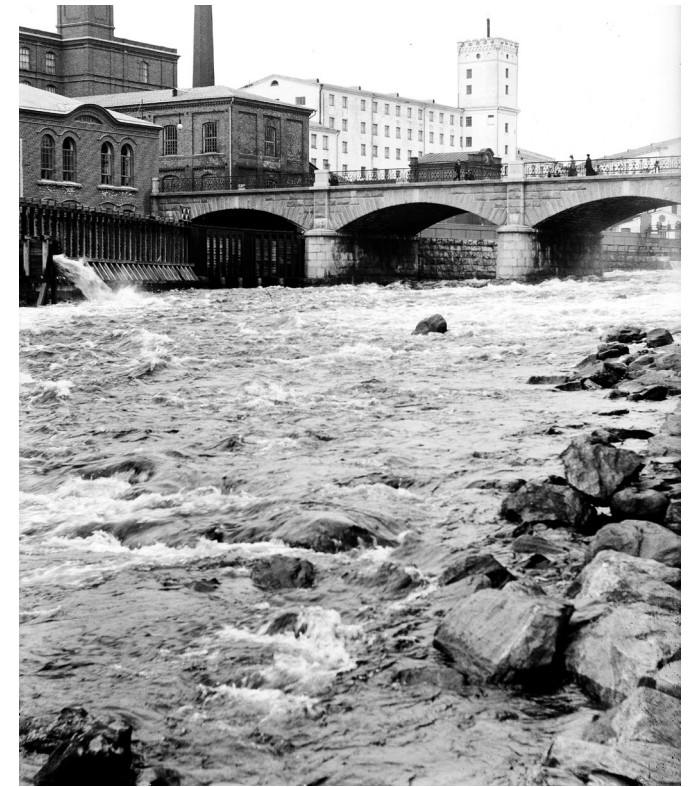
Tämän sivun kuvien lähde: Vapriikin kuva-arkisto



*Kosken keskisuvanto 1890-luvulla. Vasemmalla Konsulinsaari.*

*Tämän sivun kuvien lähde: Vapriikin kuva-arkisto*

## **Kuohujen paluu 7**



*Satakunnan sillan eteläpuoli 1900-luvun alussa  
(Kuvaaja: Juho Holmstén-Heiniö)*



*Tammerkosken alaputous nykyisen Takon kartonkitehtaan  
padon kohdalla 1910-1920 luvulla.  
(Kuvaaja: Toivo Paatola)*

## Tammerkoski tänään



*Tammerkoski on historiallisessa miljöössään kaunis, mutta lähes tynnet vesialtaat potojen välillä tekevät siitä vain kalpean muiston menneestä, elävästä koskesta.*



## Tammerkosken muodot esiin



Kuvapari Tampellasta etelään. Vasemmalla normaalitilanne, oikealla osin tyhjennetty koski. Oikeanpuoleisessa kuvassa kosken muoto ja eri osien luonne pääsee paremmin esiin kun kivikot ja kalliot pilkistävät esiin vedenpinnan alta.



Palatsinraitin sillalta etelään. Tulvauomassa pohjan muodot ovat nykyisellään kiinnostavat, mutta vesi ja kuohut puuttuvat.

## Kosken nykyisiä ongelmapaikkoja



Takon pato katkaisee pitkät näkymät Koskipuistosta Ratinan suvantoon.



Takon padon eteläpuoli on varsin epäsiistissä kunnossa.

## Uuden kosken luonto

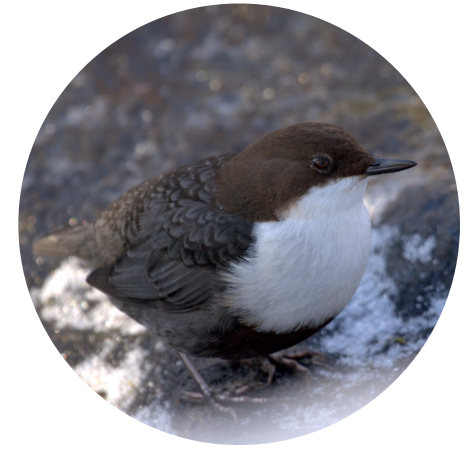
Tammerkosken kuohujen vapauttaminen edustaa uudenlaista lähestymistapaa luontoon, jossa luontoarvoja kehitetään voimakkaasti urbanisoituneessa ympäristössä. Kosken virran vapauttaminen ja rakenteiden monipuolistaminen hyödyttää kaupunkilaisten lisäksi luontoa.

Kasvillisuus on tärkeä osa Tammerkosken ilmeen kohentamista. Kasvillisuutta istutetaan uudistettuun koskiympäristöön ja sen annetaan levitä sinne myös luonnollisesti. Suvantopaikkoihin uusien oleskelutasanteiden reunaan sopivat erilaiset kaislat ja muut rantakasvit. Kosken kivisille reunoille veden yläpuolelle istutetaan muutamia kurkottelevia ja kaareutuvia puita. Kosken keskelle rakennetaan muutamia kalliosaaria, joita maisemoidaan niille sopivalla kasvillisuudella, kuten kakkärämännyllä. Kuohuvassa koskessa tulee olemaan paljon kausittaisesti vedenpinnan ala- tai yläpuolella olevia kivenlohkareita ja muita rakenteita. Niiden kasvillisuuden annetaan kehittyä luonnollisesti ajan myötä.

Koskikara on harvinainen virtavesipaikkojen lintu, jonka bongaaminen kevättalvisista koskimaisemista on suosittu harrastus. Kohennettu Tammerkoski vetäisi mahdollisesti koskikaroja puoleensa. Koskikaroja voidaan houkutella rakentamalla niille sopivia pesäpaikkoja kosken rakenteisiin.

Kosken yläjuoksulla on toisinaan havaittu saukkoja. Siten kuohuvan kosken törmille, uusiin rakenteisiin ja kasvillisuuden suojaan rakennetaan saukoille keinotekoisia levähdys- ja pesäpaikkoja. Saukkojen elämän seuraaminen olisi kaupunkilaisille antoisaa puuhaa.

Kokemäen vesistöissä on Tammerkosken patojen lisäksi muita voimalaitospatoja alajuoksulla, joten Tammerkosken patojen poistaminen ei vielä mahdollista merikalojen nousua Näsijärveen. Tammerkosken patojen purkaminen ja kalatien rakentaminen Palatsinraitin sillan kohdalle edistää kuitenkin järvikalojen liikkumista Pyhäjärven ja Näsijärven välillä. Tammerkosken kuohujen vapauttaminen edistäisi mahdollisesti tulevaisuudessa toimivien kalateiden rakentamista Kokemäenjoen alajuoksun voimalaitospatoihin.



*Koskikara*



*Villiä luontoa keskellä kaupunkia The High Line -puistossa New Yorkissa.*

## Kaupunkilaiset

Kosken kuohujen vapauttaminen lisää Tampereen keskustan maisemakuvan omaleimaisuutta. Uudesta Tammerkuksesta tulee Tampereen tärkein maamerkki, nähtävyys ja symboli. Kohennettua koskea monipuolisine ja jännittävine könkäineen sekä kuohuineen on kiinnostavampaa seurata kuin nykyistä tasaista virtaa.

Kosken muutoksista ja virtauksen vaihtelusta eri vuodenaikoina tulee suosittu keskusteluiden aihe Tampereella. Uudistetun kosken eri könkäiden mahdollisesta jäätymisestä talven aikana tulee uusi mittari talven kylmyydelle. Kosken ympärille järjestetyt tapahtumat kokoavat kaupunkilaisia yhteen.

Uudistetun kosken suvantopaikoille rakennetaan uudet oleilu- ja kävelytasanteet alemmaksi samalle tasolle kosken kanssa. Näin kaupunkilaiset pääsevät lähemmäksi koskea. Nykyisellään koski jää etäiseksi, eikä se ole kaupunkilaisten saavutettavissa. Kaiteita alatasanteelle ei rakennettaisi. Lasten pääsy alatasanteelle estetään säilyttämällä nykyiset kaiteet kosken reunoilla. Alatasanteelle vievien portaiden kohdalle rakennetaan suljettavat portit. Vanhan värjäämön kohdalla Takon tehdasta vastapäätä on rakennettu koskeen johtavat portaat ja ne ovat hyvä esimerkki siitä, miten kulku uudelle alatasanteelle kannattaisi toteuttaa.



## Nimikilpailu Tammerkosen uusista paikoista

Tammerkosen kehittämisen myötä koskeen tulee paljon uusia paikkoja: könkäitä, niskoja, suvantopaikkoja ja saarekkeita. Niiden nimeämiseksi järjestään kaikille kaupunkilaisille avoin nimikilpailu. Tärkeimpiä nimettäviä kohteita olisivat etenkin nykyisen sähkölaitoksen padon kohdalla, Hämeensillalle avautuva suurin köngäs sekä Takon kartonkitehtaan kaksi pienempää köngästä.



*Sähkölaitoksen padon rakennus Koskipuistossa*



*Valvomorakennus, tulevaisuudessa kahvila?*



*Takon padon voimalarakennus, oiva paikka ravintolalle?*

## Voimalaitosrakennusten uudet mahdollisuudet

Patojen poistamisen yhteydessä vapautuu Tampereen keskustasta suuria voimalaitosrakennuksia muuhun käyttöön. Uudet käyttötavat ja palvelut vanhoissa rakennuksissa lisäävät Tampereen keskustan vetovoimaa.

Sähkölaitoksen padon rakennus sijaitsee Tampereen keskeisimmällä ja näkyvimällä paikalla Koskipuistossa. Rakennuksessa sijaitsee voimalaitoksen lisäksi muun muassa ympäristötietokeskus Moreenia. Voimalaitoskäytön lopettamisen jälkeen suureen rakennukseen on mahdollista suunnitella keskustaa elävöittävää käyttöä. Nykyisellään rakennus on melko kuollut, eikä siihen liity kansalaisia kokoavaa toimintaa. Rakennukseen on kulkuyhteys Rongankadulta.

Sähkölaitoksen voimalaitosrakennuksen vieressä, maisemapadon kohdalla on pieni valvomorakennus. Sinne on sisäänkäynti kävelysillalta. Valvomoon on mahdollista perustaa yksi Suomen kiinnostavimmista kahviloista, jonka nimi voisi olla ”Lemmenlukko”.

Kosken alajuoksulla, nykyisen Takon kartonkitehtaan padon kohdalla, on suuri voimalarakennus. Kun sulkuportit poistettaisiin rakennuksen molemmilta puolilta ja virta kehitettäisiin kiivaiksi könkäiksi, voisi rakennukseen perustaa esimerkiksi kahvilan tai ravintolan. Rakennukseen voidaan rakentaa kiinnostava maisematerassi ja näköalatasanne, joka ulottuu kiilamaisena rakennelmana kosken kuohujen keskelle voimalaitoksen pohjoispuolelle kohti Hämeensiltaa.



*Finlaysonin patorakennus*

## Tapahtumat uudella Tammerkoscilla

Tammerkosken mahdollisuuksia matkailukäyttöön selvitettiin vuonna 2011. Selvityksessä todettiin, että nykyisillä voimalaitoksien rakenteilla ja padoilla koski ei mahdollista turvallista toimintaa virtaavassa vedessä. Selvityksessä ei huomioitu kosken rakenteellista uudistamista ja voimalaitoksiin liittyvien rakenteiden muuttamista. Tämä tulevaisuudenkuva sen sijaan mahdollistaa kosken soveltuvuuden erilaisien tapahtumien järjestämiseen, koska voimalaitoksien ja sulkuporttien rakenteita muutetaan.

Uudistetun kosken virtauksen ja kuohujen vaihtelu tapahtuu vuodenaikojen mukaan, kun kosken virtauksia ei enää säädeltäisi nykyisellä tavalla. Se mahdollistaa kosken ilmeen vaihtelun vuodenaikojen mukaan. Nykyisellään koski on melko samanlainen ympäri vuoden.

Uusi Tammerkoski mahdollistaa paljon erilaisia uudenlaisia tapahtumia ja pirteää kaupunkielämää. Keväisin lumien sulamisvesien aikaan, kun uudistetun kosken kuohut ovat voimakkaimmillaan, Tammerkoski olisi syy tulla Tampereelle. Jäistä vapautuva kiivaasti kuohuva koski olisi Japanin kirsikankukkien veroinen, vuodenaikaan ja luonnolliseen rytmiin kiinnittyvä nähtävyys.

Kosken uudet rakenteet on mahdollista suunnitella siten, että koskessa voitaisiin harrastaa koskimelontaa. Vuosittain uudistetussa Tammerkoscassa järjestettävät koskimelontakilpailut olisivat suuri tapahtuma Tampereella. Suomesta puuttuvat tällä hetkellä suuren kokoluokan koskimelontakisat, mikä on lukuisten koskien maassa suuri puute. Kaupunkiympäristössä järjestettävät suuret koskimelontakilpailut olisivat Monacon formulakisoihin verrattavissa oleva urheilutapahtuma, joka kokoaisi kaupunkiin katsojia kotimaasta ja ulkomailta.

Uusi Tammerkoski tarjoaisi nykyistä paremmat mahdollisuudet myös koskikalastukselle. Kahlukseen sopivia paikkoja suunnitellaan oleskelutasanteiden läheisille suvantopaikoille, joiden pohja rakennetaan jo turvallisuussyistäkin matalammaksi kuin kiivaasti virtaavan pääuoman pohja.

Kuohuva koski toisi uutta jännitystä teekkareiden perinteiseen vappukasteeseen. Sitä varten uudistettuun koskeen suunnitellaan omat paikat, joihin tamperelaisia teekkareita tulevaisuudessa kastettaisiin. Teekkarit osallistetaan näiden paikkojen yksityiskohtien suunnitteluun ja nimeämiseen.



*Uusi Tammerkoski tarjoaa harrastusmahdollisuuksia vuorokauden ja vuoden ympäri*

## Uusi kansallismaisema

Tammerkoski on merkittävä osa suomalaista kansallismaisemaa. Viimeisen kahdensadan vuoden aikana Tammerkoski ja sen ympäristö ovat muuttuneet paljon. Muutos jatkuu edelleen. Viime aikoina kosken yli on rakennettu uusia siltoja, jotka muuttavat maisemaa. Eikä Koskikeskuksenkaan rakentamisesta ole pitkä aika. Nykyinen voimalaitospato maisemaputouksineen on rakennettu sähkölaitoksen kohdalle vasta vuonna 1932.

Tammerkosken kehittämistä ei ole syytä jättää kesken, vaan sitä on jatkettava ajan hengen mukaan. Vapautettu ja kuohuva koski olisi osa tulevaisuuden suomalaista kansallismaisemaa, johon yhdistyisi uuden lisäksi nykyistä enemmän vanhaa. Ennallistetussa koskessa olisi samaa henkeä kuin Tampereen perustamisen aikaan.

Kun Tammerkoskesta poistetaan padot ja annetaan kosken kuohua vapaasti, saadaan koskesta Tampereelle maailmanluokan maamerkki ja kansainvälisesti tunnettu symboli. Väkevä koski suurehkon kaupungin keskustassa tekisi Tampereesta omaleimaisen ja maailmanlaajuisesti tunnetun kaupungin. Useiden

maailman kaupunkien läpi virtaa joki, mutta ne eivät vetäisi vertoja vapaana virtaavalle koskelle. Vapaa Tammerkoski olisi valtakunnallisesti niin vahva maamerkki, että Tampere ohittaisi helposti Imatran imagon Suomen koskikaupunkina.

Patoja puretaan ja poistetaan maailmalla huomattavia määriä joista ja koskista. Esimerkiksi Yhdysvalloissa nykyään poistetaan patoja enemmän kuin rakennetaan. Vanhojen patojen poistaminen on useissa tapauksissa taloudellisesti jopa kannattavaa. Yleensä poistetut padot eivät sijaitse kaupunkien keskustoissa. Tammerkosken tapauksessa erilaiset imago- ja matkailuhyödyt korostuvat siten jopa enemmän.



*Tyynemmät altaat ja kuohuva osa luovat monipuolisen kokonaisuuden, jonka muuttumista on mielenkiintoista tarkkailla.*



## Seuraava askel

Seuraava askel on laatia Tammerkosken kehittämisestä tätä tulevaisuudenkuvaa yksityiskohtaisempi jatkosuunnitelma. Siinä luonnostellaan, millaisia mahdollisuuksia patojen purkamisesta avautuu Tammerkosken ja sen ympäristön kehittämiseen.

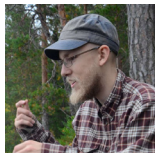
Suunnitelmassa pitää huomioida patojen purkamisesta ja uusista rakenteista aiheutuvat kustannukset ja niihin liittyvät turvallisuusnäkökulmat. Kosken kehittäminen perustuu pääosin karkeaan kivirakentamiseen, mikä ei välttämättä ole kallista. Jatkosuunnitelmassa arvioidaan patojen purkamisen vaikutukset kosken sähköntuotantoon ja mahdolliset tuottojen alentumiset. Kulujen lisäksi jatkosuunnitelmassa arvioidaan laskennallisesti vapautetun kosken taloudellisesti merkittävät imago-vaikutukset ja matkailutulot. Suunnitelmassa huomioidaan voimalaitosrakennusten uudet käyttömahdollisuudet ja niistä saatavat tuotot.

Osana jatkosuunnitelmaa selvitetään kaupunkilaisten mielipiteitä ja kokemuksia siitä, millaiset ratkaisut kosken kehittämiseen ovat sopivimpia. Jatkosuunnitelman yhteydessä laaditaan yhteistoimintasuunnitelma, jossa kartoitetaan eri toimijat, jotka otetaan mukaan Tammerkosken kehittämistyöhön.

## Tekijät:



**Jere Nieminen** on ympäristöpolitiikan tutkija. Jeren mielestä luonto pitää viedä ihmisten lähelle, jotta luonnonsuojelun ongelmat saadaan ratkaistua.



**Joakim Nyman** on tuleva ympäristöinsinööri, joka julistaa, että valittamisen aika on luonnonsuojelussa ohi ja että nyt on aika rakentaa positiivisia esimerkkejä.



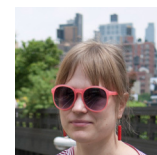
**Juho Manka** on arkkitehti, jolla on runsaasti kokemusta kaupunkisuunnittelun eri tasoista. Juhoa inspiroivat unohdetut paikat ja villi luonto kaupungissa.



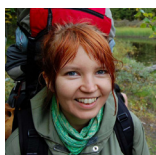
**Jarkko Bamberg** on tutkijatohtori. Hänen mielestään kaupunkisuunnittelussa lähtökohdat ovat mallillaan, kun huomioidaan asukkaiden arkiset käytännöt ja kokemukset.



**Karl Hermansson** on antikvariaattimyyjä. Hänen mielestään talouskasvu on mahdollista ja se pitää kääntää luonnon monimuotoisuuden hyväksi.



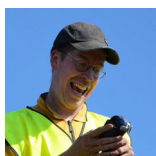
**Marjut Manka** on kasvatustieteilijä ja viestinnän asiantuntija. Marjutiä kiinnostavat ihmisten välisen kanssakäymisen ja hauskan kaupunkielämän edistäminen.



**Outi Tehomaa** on toimittaja, joka retkeilee mielellään erämaissa, sijaittivat ne sitten Lapin perukoilla tai kaupunkien keskustoissa.



**Tero Tähtinen** on esseisti ja suomentaja. Teron mielestä sillä välin kun tulevaisuuden ikimetsät vielä kasvavat, pitää luonnonsuojelun asiat laittaa järjestykseen kaupungeissa.



**Juha Lehmusnotko** on luonnonsuojelun kova luu. Hänen mukaansa koska ihmisellä on hirmuinen kiire, pitää vesikin panna juoksemaan nopeasti.



**Tero Piirainen** on diplomi-insinööri ja pitkän linjan luontoharrastaja. Hänen mielestään myös luonnonsuojelussa pitää kokeilla rohkeasti uusia menetelmiä.

## Lisätietoa:

Jere Nieminen  
040-5224476  
[jere@villivyohyke.net](mailto:jere@villivyohyke.net)  
[www.villivyohyke.net](http://www.villivyohyke.net)